

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет східних мов
Кафедра східної культури та літератури

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б.Жильцов
“ 01 ” 09 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФІЛОЛОГІЧНІ СТУДІЇ
(Лінгвістичні методологія і методи дослідження)

для студентів
спеціальності 035 «Філологія»
освітнього рівня другого (магістерського)
спеціалізації 035.065 Східні мови і літератури (переклад
включно), перша – китайська
035.069 Східні мови і літератури (переклад
включно), перша – японська
освітньої програми 035.065.01 Мова і література (китайська)
035.069.02 Мова і література (японська)

2023 – 2024 навчальний рік

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Програма № 0020/23
Жаскач
(підпис) (прізвище, ініціали)
« 01 » 09 2023 р.

Розробник:

Москальов Д.П., доцент кафедри східної культури та літератури Факультету східних мов Київського університету імені Бориса Грінченка.

Боришполець Ю.В., старший викладач кафедри японської мови і перекладу Факультету східних мов Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладачі:

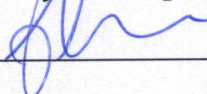
Москальов Д.П., доцент кафедри східної культури та літератури Факультету східних мов Київського університету імені Бориса Грінченка.

Луцюк М.В., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри східної культури і літератури.

Семеніст І. В., доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри східної культури і літератури Факультету східних мов Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри східної культури та літератури (протокол від «25» серпня 2023 року №1).

Завідувач кафедри східної культури та літератури

_____ Д.П. Москальов

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми мова і література
(японська)

25.08.2023 р.

Гарант освітньої програми Г.Буцур (А.О. Букрієнко)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми мова і література
(китайська)

25.08.2023 р.

Гарант освітньої програми (І.В.Семеніст)

Робочу програму перевірено

17.08.2023 р.

Заступник декана Факультету східних мов

_____ (Ю.В. Боришполець)

Пролонговано:

на 2024/2025 н.р. _____ (_____), « ____ » _____ 2024р.,

протокол № _____

на 2025/2026 н.р. _____ (_____), « ____ » _____ 2025 р.,

протокол № _____

на 2026/2027 н.р. _____ (_____), « ____ » _____ 2026 р.,

протокол № _____

на 2027/2028 н.р. _____ (_____), « ____ » _____ 2027 р.,

протокол № _____

на 2026/2027 н.р. _____ (_____), « ____ » _____ 2026 р.,
 протокол № _____
 на 2027/2028 н.р. _____ (_____), « ____ » _____ 2027 р.,
 протокол № _____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання		
	денна		
Вид дисципліни	обов'язкова		
Мова викладання навчання та оцінювання	Українська, японська, китайська		
Загальний обсяг кредитів / годин	4/120		
Курс	V		
Семестр	I		
Кількість змістових модулів з розподілом	3		
Обсяг кредитів	4		
Обсяг годин, в тому числі:	120		
Аудиторні	32		
Модульний контроль	8		
Семестровий контроль			
Самостійна робота	80		
Форма семестрового контролю	залік		

Лінгвістичні методологія і методи дослідження

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання		
	денна		
Вид дисципліни	обов'язкова		
Мова викладання навчання та оцінювання	Китайська, японська, українська		
Загальний обсяг кредитів / годин	1/30		
Курс	5		
Семестр	1	2	
Кількість змістових модулів з розподілом	1		
Обсяг кредитів	1		
Обсяг годин, в тому числі:	30		
Аудиторні	8		
Модульний контроль	2		
Семестровий контроль			
Самостійна робота	20		
Форма семестрового контролю	залік		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою курсу є систематизація знання студентів про загальні риси, властивості, особливості будови мови, її закономірності і прояви, реалізацію цих закономірностей в окремих мовах, історію розвитку лінгвістики в країнах Сходу.

Завдання дисципліни передбачають розвиток *загальних компетентностей*:

ЗК1 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК2 Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК3 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4 Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5 Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК6 Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК7 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК11 Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ЗК12 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Фахових компетентностей спеціальності:

ФК1 Здатність вільно орієнтуватися в різних та лінгвістичних напрямках і школах.

ФК3 Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

ФК4 Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

ФК6 Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

ФК7 Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

ФК9 Мовленнєва: володіння лексичними, граматичними, орфографічними мовними знаннями і навичками японської мови на рівні С1; знання семантики, словотворчої й синтаксичної структури, функції в реченні й тексті, лексичної полісемії, антонімії, особливостей фразеології для структурної організації тексту та вираження комунікативної інтенції.

ФК10 Комунікативна: уміння вести діалог, побудований на реальній або симульованій ситуації та вільно вести розмову японською мовою з носіями мови; здатність викладати свою думку відповідно до певних типів тексту з дотриманням параметрів комунікативно-стилістичної доцільності та мовної правильності; володіння базовими знаннями для перекладацького супроводу.

3. Результати навчання за дисципліною

Програмні результати навчання:

Знання, вміння, розуміння, навички:

- Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

- Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.

I. МОДУЛЬ								
1.	Тема 1. Сучасна лінгвометодологія: історія, стан, перспективи розвитку. Ключові поняття лінгвометодології.	7	2			5		
2.	Тема 2. Лінгвістичні методи дослідження	7			2	5		
3.	Тема 3. Порівняльний метод. Описовий метод.	7	2			5		
4.	Тема 4. Структурний опис мов.	7			2	5		
	<i>МКР</i>	2					2	
<i>Разом за семестр</i>		60	4	0	4	20	2	

5. Програма навчальної дисципліни

«Лінгвістичні методологія і методи дослідження»

Тема 1. Сучасна лінгвометодологія: історія, стан, перспективи розвитку.

Лекція 1 (2 год.)

Ключові поняття лінгвометодології. Методологія наукових досліджень. Основні поняття. Визначення методології, підходи, методи і методики наукових досліджень. Технологія лінгвістичного дослідження. Етапи наукового дослідження. Лінгвістика та її об'єкт. Мета лінгвістичних досліджень. Наукові парадигми в мовознавстві. Загальнонаукові методи лінгвістичних досліджень. Класифікація методів в науці. Рівні наукового пізнання і методи. Емпіричні методи дослідження. Теоретичні методи дослідження.

Тема 2. Лінгвістичні методи дослідження

Практичне заняття 1 (2 год.)

Методи дискурсивних досліджень. Поняття про дискурс-аналіз. Основні школи вивчення дискурсу. Методи вивчення дискурсу як продукту комунікації: контент-аналіз, метод когнітивного картування, контекстуально-інтерпретаційний метод, метод діалогічної інтерпретації. Методи вивчення дискурсу як процесу: Конверсаційний аналіз, етнографічний метод. Інтеграційна модель дискурс-аналізу Н.К. Кравченко. Педагогічна лінгвістика. Навчально-педагогічний дискурс (НПД) як різновид форм інституційної взаємодії. Категорії НПД. Жанри навчально-педагогічного дискурсу. Політична лінгвістика. Методи дослідження. Загальне поняття про політичну лінгвістику. Основні напрямки політичної лінгвістики. Політична комунікація і її різновиди. Стилі. Політичний дискурс. Жанри політичної мови. Мовні засоби організації політичного дискурсу. Концептосфера політичного дискурсу. Стратегії та тактики політичного дискурсу. Методи і методики вивчення політичної комунікації. Комп'ютерна лінгвістика. Загальне уявлення про комп'ютерну лінгвістику. Корпусна лінгвістика.

Тема 3. Порівняльний метод. Описовий метод.

Лекція 2 (2 год.)

Порівняльно-історичний метод та його сутність. Ф. Бопп, Я. Грімм, Р. Раск – засновники порівняльно-історичного мовознавства. Індукція як основа порівняльно-історичного методу. Аналіз і синтез у порівняльно-історичному методі. Історико-порівняльний метод і його прийоми. Відмінність між порівняльно-історичним та історико-порівняльним методами. Найважливіші прийоми історико-порівняльного методу: прийоми внутрішньої реконструкції та хронологізації, діалектографії, культурно-історичної інтерпретації, текстології. Загальна характеристика описового методу. Етапи описового аналізу. Первинна і вторинна сегментації. Інтерпретація виокремлених структурних одиниць. Категоріальний і дискретний аналіз. Типи прийомів описового методу. Прийоми зовнішньої інтерпретації (соціологічні прийоми; логіко-психологічні прийоми; артикуляційно-акустичні прийоми; прийоми міжрівневої інтерпретації; дистрибутивна методика). Прийоми внутрішньої інтерпретації (прийоми класифікації та систематизації; прийоми розкриття будови виділених одиниць, категорій і їх зразків; прийом класифікації і систематики; прийоми парадигм і парадигматична методика; опозиційний прийом; прийоми семантичного поля; прийом семантичної валентності слова; прийоми перетворення і трансформаційна методика).

Тема 4. Структурний опис мов.

Практичне заняття 2 (2 год.)

Структурна лінгвістика і структурний опис мов. Виникнення структурної лінгвістики. Етапи розвитку структурної лінгвістики. Відмінності шкіл структуралізму. Методи структурного опису мов (дистрибутивна лінгвістика; компонентний аналіз; трансформаційний аналіз; метод безпосередніх складників).

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

№	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
I. МОДУЛЬ «Лінгвістичні методологія і методи дослідження»				
1.	Відвідування лекцій	1	2	2
2.	Відвідування практичних (семінарських) занять	1	2	2
3.	Виконання завдання з самостійної роботи (домашнього завдання)	5	8	40
4.	Робота практичному занятті, в т.ч. доповідь, дискусія, виступ, повідомлення	10	2	20
5.	Модульна контрольна робота	25	1	25
Максимальна кількість балів за модуль $100/85=8,5$ 85 балів				

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Самостійна робота студентів передбачає планове виконання ними наступних завдань: написання доповіді на певну тему; створення тематичного проекту; письмова творча робота на певну тему; проведення презентації творчого проекту одноосібно чи в співавторстві.

«ЛІНГВІСТИЧНІ ПАРАДИГМИ КРАЇН СХОДУ»		
Змістовний модуль 1.		
Завдання № 1	Практичне завдання	5
Завдання № 2	Практичне завдання	5
Завдання № 3	Практичне завдання	5
Завдання № 4	Практичне завдання	5
Завдання № 5	Практичне завдання	5
Завдання № 6	Практичне завдання	5
Завдання № 7	Практичне завдання	5
Завдання № 8	Практичне завдання	5
Разом: 20 год.		Разом: 40 балів

Карта самостійної роботи студента

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Форма проведення: письмова

Максимальна кількість балів: 25 балів

Критерії оцінювання: модульна контрольна робота включає 5 завдань, правильне виконання яких оцінюється у 5 балів.

6.5 Орієнтовний перелік тем для семестрового контролю

1. Сучасна лінгвометодологія: історія, стан, перспективи розвитку. Ключові поняття лінгвометодології.

2. Методологія наукових досліджень. Основні поняття. Визначення методології, підходи, методи і методики наукових досліджень. Технологія лінгвістичного дослідження. Етапи наукового дослідження. Лінгвістика та її об'єкт. Мета лінгвістичних досліджень. Наукові парадигми в мовознавстві. Загальнонаукові методи лінгвістичних досліджень. Класифікація методів в науці. Рівні наукового пізнання і методи. Емпіричні методи дослідження. Теоретичні методи дослідження.

3. Лінгвістичні методи дослідження. Методи дискурсивних досліджень. Поняття про дискурс-аналіз. Основні школи вивчення дискурсу. Методи вивчення дискурсу як продукту комунікації: контент-аналіз, метод когнітивного картування, контекстуально-інтерпретаційний метод, метод діалогічної інтерпретації. Методи вивчення дискурсу як процесу: Конверсаційний аналіз, етнографічний метод. Інтеграційна модель дискурс-аналізу Н.К. Кравченко.

4. Стратегії та тактики політичного дискурсу. Методи і методики вивчення політичної комунікації.
5. Комп'ютерна лінгвістика. Загальне уявлення про комп'ютерну лінгвістику.
6. Корпусна лінгвістика.
7. Порівняльний метод. Описовий метод. Порівняльно-історичний метод та його сутність.
8. Структурна лінгвістика і структурний опис мов. Виникнення структурної лінгвістики. Етапи розвитку структурної лінгвістики. Відмінності шкіл структуралізму. Методи структурного опису мов (дистрибутивна лінгвістика; компонентний аналіз; трансформаційний аналіз; метод безпосередніх складників).
9. Поява структурних методів, які ознаменували перелом в мовознавстві 20-х років. Засновники сучасної лінгвістики – Ф. де Соссюр, Бодуен де Куртене.
10. Загальні принципи структурної лінгвістики: Знакова система. Мова як система. Мова і мовлення. Двостороння сутність мовного знаку. Синхронія.
11. Школи і напрямки, що зазнали впливу чи з'явилися на базі структурної лінгвістики. Женевський лінгвістичний кружок (Соссюр, Р. Якобсон), празька лінгвістична школа (Р. Якобсон, С. Карцевский, Н. Трубецкой, Е. Бенвенист, А. Мартине), копенгагенська школа, американська школа: дескриптивна лінгвістика (Л. Блумфілд), етнолінгвістика (Е. Сепір); генеративна лінгвістика (Н. Хомський), глосематика (Л. Елмьслев); типологія, функціоналізм, математична лінгвістика, комп'ютерна лінгвістика тощо.
12. Структуралізм в інших сферах: культурна антропологія (К. Леві-Стросс), літературознавство (Р. Барт), історія (М. Фуко).
13. Дослідницькі процедури в психолінгвістиці: експеримент, спостереження, інтроспекція.
14. Програми в психолінгвістиці: програма вивчення розвитку мовлення дитини; вивчення процесів категоризації: програми Дж. Брунера і Е. Рош; програми вивчення розмовної мови; програми вивчення знання мови і знання про мову («ментальний тезаурус»); програма А. Вежбицької.
15. Математичні напрямки в лінгвістиці їх методи
16. Лінгвістика тексту. Лінгвостилістика. Лінгвістична семантика
17. Методи прикладної лінгвістики

6.6 Шкала відповідності оцінок

Рейтин- гова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
А	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
	82-89	Дуже добре – достатньо високий рівень знань

B	балів	(умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни
«Лінгвістичні методологія і методи дослідження»

Разом: 30 год., лекційні заняття – 4 год., практичні заняття – 4 год., МК – 2 год., самостійна робота – 20 год.

I. МОДУЛЬ «Лінгвістичні методологія і методи дослідження»				
Модулі	Змістовний модуль 1			
Теми лекція та практичних занять	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4
Кількість балів за присутність на лекційних заняттях	1		1	
Кількість балів за присутність на практичних заняттях		1		1
Максимальна кількість балів за роботу на практичних заняттях		10		10
Виконання самостійної роботи	8x5 = 40			
Модульний контроль	Модульна контрольна робота №1 (25 балів)			
Кількість балів за модулі	85 балів			

IX. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Mackey Alison. Second Language Research: Methodology and Design. Routledge, 2021.
2. McKinley Jim. The Routledge Handbook of Research Methods in Applied Linguistics. Routledge, 2023.
3. Phakiti Aek The Palgrave Handbook of Applied Linguistics Research Methodology. Palgrave Macmillan, 2018.
4. Ranjit Kumar Research Methodology: A Step-by-Step Guide for Beginners. SAGE Publications Ltd, 2019.
5. Zanettin Federico. The Routledge Handbook of Translation and Methodolo. Routledge, 2022.

Додаткова література

6. Jaccard James. Theory Construction and Model-Building Skills: A Practical Guide for Social Scientists (Methodology in the Social Sciences). The Guilford Press, 2020.
7. Ramírez Eduardo García Open Compositionality: Toward a New Methodology of Language Lexington Books, 2019.
8. Dikilitas Kenan, Reynolds Kate Mastruserio. Research Methods in Language Teaching and Learning: A Practical Guide (Guides to Research Methods in Language and Linguistics). Wiley-Blackwell, 2022.
9. Horwitz Elaine K.. Becoming a Language Teacher: A Practical Guide to Second Language Learning and Teaching (2nd Edition) (Language Teaching Insights). Castledown Publishers, 2020.
10. Qian Yufang, Ye Mengdi. Theory, Method and Practice in Media Discourse (Chinese Discourse). Global Century Press, 2021.
11. Papaioannou E. Optimise Your Teaching Competences - New Teaching Methodologies and CLIL Applications in ELT: Content and Language Integrated Learning Techniques for Foreign Language Teachers. Westwood Books Publishing, 2022.
12. Shiping Hua. Paradigm Shifts in Chinese Studies. Palgrave Macmillan, 2022.